

Verslag SCCM Auditordagen 2007

16, 18 en 24 januari 2007

Discussie over praktijksituaties

Inleiding

Op 16, 18 en 24 januari 2007 heeft SCCM drietal dagen georganiseerd voor ISO 14001-auditors die werken voor de aangesloten certificatie-instellingen. Sinds 2000 organiseert SCCM jaarlijks auditordagen voor ISO 14001.

Aan de auditordagen 2007 hebben in totaal 68 ISO 14001-auditors deelgenomen.

Doel van de auditordagen

Het doel van de auditordagen is om door bespreking van praktijksituaties ervaringen uit te wisselen en de werkwijze van de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen bij de uitvoering van ISO 14001-audits te harmoniseren.

Voor de auditordagen verzamelt SCCM praktijksituaties die worden omgezet in casusbeschrijvingen met vragen hoe te handelen. Een belangrijk deel van de auditordagen bestaat uit het onderling bediscussiëren van de gewenste handelwijze en het uitwisselen van ervaringen. Tegelijkertijd wordt daarmee de bekendheid met de inhoud van het ISO 14001 certificatiesysteem vergroot. Ook komen er aandachtspunten naar voren voor de verbetering van onderdelen van het certificatiesysteem. Deze aandachtspunten worden ingebracht bij het Centraal College van Deskundigen (CCvD). Het CCvD kan besluiten nadere richtlijnen in het ISO 14001-certificatiesysteem vast te leggen, bijvoorbeeld wanneer tijdens de discussies grote verschillen naar voren komen.

Evaluatie auditordagen 2007

De 68 deelnemers aan de auditordagen 2007 hebben deze dag als zeer positief ervaren. De aanwezige auditors hebben de kwaliteit van de auditordagen 2007 met een hoog rapportcijfer gewaardeerd, gemiddeld werden de dagen met een 7,6 beoordeeld.

Bijna alle auditors vinden de frequentie van een keer per jaar goed. De keuze van de onderwerpen werd goed beoordeeld, wel zijn er enkele opmerkingen gemaakt over de opzet van de dag. Deze werd nog steeds goed gewaardeerd, na 8 jaar zal de opzet nog eens worden heroverwogen.

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen (SCCM)

Doelstelling van SCCM is om de toepassing van milieu- en arbomanagementsystemen te stimuleren en het gebruik ervan bij vergunningverlening en handhaving. Certificatie is hierbij een belangrijk middel.

SCCM wil randvoorwaarden scheppen voor certificatie zodat de certificaten een zodanig kwaliteitsniveau hebben dat deze voor het bedrijf zelf en voor de relatie bedrijf – overheid een betekenis kunnen krijgen. SCCM treedt op als Centraal College van Deskundigen voor certificatie-instellingen die milieu- en arbomanagementsystemen certificeren. SCCM stelt de 'spelregels' op waaraan de certificatie-instellingen zich bij het certificeren dienen te houden. Deze 'spelregels' liggen vast in de zogenaamde ISO 14001- en OHSAS 18001-certificatiesystemen en het EMAS-verificatiesysteem. Certificatie-instellingen kunnen door een overeenkomst te sluiten met SCCM deze systemen gebruiken. SCCM certificeert dus zelf niet. SCCM is door het Ministerie van VROM aangewezen als uitvoerder van de EMAS-verordening in Nederland en registreert de deelnemers aan de EMAS-verordening

Uitkomsten van bespreking praktijksituaties

De praktijksituaties besproken tijdens de SCCM auditordagen 2007 hadden betrekking op de volgende onderwerpen:

- De wijze waarop binnen een audit omgegaan wordt met de E-PRTR.
- Naleving van wet- en regelgeving.
- De scope van het certificaat.
- Continue verbetering.

In kleine groepen hebben de deelnemers over de cases en vragen gediscussieerd. Na de discussies zijn de uitkomsten in een plenaire sessie besproken. Dit verslag geeft per vraag de gewenste handwijze weer. Deze is door het CCvD geaccordeerd.

Op de website van SCCM zijn alle cases en vragen vanaf 2000 toegankelijk gemaakt. Per onderwerp en per jaar kunnen selecties uit de behandelde cases worden gemaakt.

Onderwerp	Vraagnummers
- Naleving wet- en regelgeving	1, 4, 5
- Scope van het ISO 14001 certificaat	2, 8
- Milieuaspecten	3
- Continue verbetering	4
- Certificatie onderzoek en hercertificatie	6, 7

Naleving wet- en regelgeving: E-PRTR

1 Vraag

European Pollutant Release and Transfer Register (E-PRTR) is een EU-verordening op basis waarvan bepaalde categorieën bedrijven verplicht zijn milieu-informatie te rapporteren aan de overheid. De overheid beoordeelt deze gegevens vervolgens en stelt ze beschikbaar aan het publiek. Het doel van de richtlijn is om de toegankelijkheid van milieu-informatie voor het publiek te vergroten. In de E-PRTR verordening ligt vast welke type bedrijven/activiteiten onder het werkinggebied van de E-PRTR vallen en bij welke drempelwaarden voor emissies van bepaalde stoffen gerapporteerd moet worden. De volgende punten zijn bijzonder aan de E-PRTR regeling:

- De verantwoordelijkheid voor het rapporteren van emissiegegevens op basis van de EU-verordening ligt bij het individuele bedrijf. Een bedrijf moet in principe zelf bepalen of de regeling van toepassing is.
- Het bedrijf garandeert volgens de verordening de kwaliteit van de verstrekte informatie.
- In de rapportage moet worden vermeld volgens welke methodiek de metingen, berekeningen of ramingen tot stand zijn gekomen. Voor het genereren van representatieve en vergelijkbare gegevens wordt verwezen naar het BREF-document 07.03 'monitoring system'. Uitgangspunt is dat, voorzover aanwezig, internationaal aanvaarde methodieken worden gehanteerd (CEN en ISO-normen). Methoden voorgeschreven in een vergunning worden als gelijkwaardig beschouwd. (zie verder het document met richtsnoeren E-PRTR)
- Het bevoegd gezag evalueert de kwaliteit van de verstrekte gegevens, met name wat betreft volledigheid, consistentie (uniform over jaren i.v.m. vergelijkbaarheid) en betrouwbaarheid.
- Het gaat zowel om uitstoot als overbrenging (van bijv. afval) naar andere terreinen in zowel normale omstandigheden als in geval van incidenten (met kleinere milieu-impact) en bijzondere omstandigheden (zoals accidenten; grote ongelukken met grote impact die niet vaak voorkomen).
- In februari 2006 is de E-PRTR-verordening in werking getreden. In 2008 dienen de bedrijven voor het eerst hun E-PRTR-plichtige emissiegegevens te rapporteren en wel over het jaar 2007.

- A Stel u gaat in januari 2007 een audit uitvoeren bij een bedrijf waarvoor een grote kans bestaat dat het onder de E-PRTR valt. Wat verwacht u dat het bedrijf aantoonbaar heeft voor wat betreft het bepalen of E-PRTR wel of niet van toepassing is?
- B Stel dat het betreffende bedrijf heeft gehoord van de E-PRTR verordening, maar er verder niets mee heeft gedaan. Dit met het idee dat het bevoegd gezag verder niets heeft gevraagd en de geluiden van collega-bedrijven dat het ook niet met zo'n vaart zal lopen.
- Beschouwt u het ontbreken van enige analyse wel/niet als een afwijking?
  - Zo ja, van welk niveau en op welk artikel van de ISO 14001-norm?
  - Hoe luidt dan de tekst van de afwijking?
  - Maakt het bij het formuleren van je afwijking uit of het bedrijf uiteindelijk wel/niet verplicht is te rapporteren op basis van E-PRTR?
- C Uiteindelijk blijkt het betreffende bedrijf stoffen te hebben die volgens E-PRTR moeten worden gerapporteerd. Wat verwacht u dan dat het bedrijf heeft vastgelegd en geregeld om de kwaliteit van de te rapporteren informatie te garanderen?
- D Stel dat het bedrijf geen invulling heeft gegeven aan de punten die u heeft opgenomen bij vraag C.
- Beschouwt u het ontbreken van enige uitwerking wel/niet als een afwijking?
  - Zo ja, van welk niveau en op welk artikel van de ISO 14001-norm?
- E Stel u komt als lead-auditor regelmatig bij een bedrijf dat rapportageverplichtingen heeft ten aanzien van een viertal stoffen op basis van E-PRTR. Het betreft een bedrijf in de sector chemie waar u voor herbeoordelingen 3 dagen bent en voor controlebezoeken 1,5 dag. Hoe zou u dan met dit onderwerp omgaan bijv. hoe frequent (% van de audits) staat het onderwerp monitoring op de agenda en op welke manier wordt er dan mee omgegaan. Hoeveel tijd (in uren) zal hieraan worden besteed.

■ Gewenste benadering

- A+B Het bedrijf moet in het kader van normpunt 4.3.2 bepalen welke wettelijke en andere eisen voor de organisatie van toepassing zijn. Een bedrijf moet dus bepalen of de E-PRTR van toepassing is en wat eventueel geregeld moet worden om de juiste informatie te kunnen rapporteren. De analyse of de E-PRTR van toepassing is moet aantoonbaar zijn uitgevoerd. Indien het bedrijf de analyse niet heeft uitgevoerd is dit een afwijking, omdat het proces voor het bijhouden van ontwikkelingen in wettelijke eisen onvoldoende is uitgevoerd. Het bedrijf had immers moeten beoordelen op welke wijze deze wetgeving van toepassing was. Hierdoor heeft het bedrijf ook nagelaten te bepalen wat de invloed van deze wetgeving is op de milieuaspecten van de organisatie.

Indien het bijhouden van ontwikkelingen in wettelijke eisen incidenteel niet in orde is, dan wordt een niet-kritieke afwijking gegeven. Indien het een structureel probleem is, dan wordt het als een kritieke afwijking gezien.

Bij het bepalen van de zwaarte van de afwijking speelt een aantal factoren:

- Is het bijhouden van wet- en regelgeving structureel of incidenteel niet op orde?
- Had het bedrijf redelijkerwijs op de hoogte kunnen zijn? Het ministerie van VROM is pas laat gestart met het geven van voorlichting over E-PRTR.

Ongeacht de zwaarte van de afwijking zullen er afspraken met het bedrijf gemaakt moeten worden over de termijn waarbinnen de afwijking moet zijn opgelost. Aangezien het verslagjaar al is begonnen zal een bedrijf op korte termijn (bijv. 1 maand) moeten vaststellen of maatregelen nodig zijn en deze implementeren.

* Bij een kritieke afwijking is een essentieel onderdeel van de norm niet (voldoende) geïmplementeerd waardoor aan de werking van het systeem wordt getwijfeld (zie ook §4.7.1 van het certificatiesysteem). Kritieke afwijkingen moeten binnen korte tijd zijn opgelost. Hiervoor worden afspraken gemaakt tussen de CI en de geauditte organisatie. Pas na oplossing van de kritieke afwijking kan (her-) certificatie plaatsvinden. In het geval van een controle audit kan het niet oplossen een schorsing tot gevolg hebben. Niet kritieke afwijkingen moeten voor de volgende controle audit zijn opgelost.

- C+D Verwacht wordt dat het bedrijf de te hanteren methodiek (meten, schatten, berekenen), de van toepassing zijnde normen, kalibratie, de meetfrequentie, taken en verantwoordelijkheden, kwaliteitscontrole e.d. heeft vastgelegd. Het bedrijf is niet verplicht om de meetmethodiek te bespreken met het bevoegd gezag. Dit is wel aan te bevelen, door het vooraf bespreken van de meetmethodiek wordt voorkomen dat achteraf problemen ontstaan bij de beoordeling van de cijfers. Indien de kwaliteit van de metingen onvoldoende geborgd is, wordt door de CI's een afwijking afgegeven. Dit kan op basis van normpunt 4.5.1 (monitoring en meting) of 4.5.2. (beoordeling van naleving wettelijke en andere eisen). Indien niet wordt voldaan aan de eigen beleidsuitgangspunten kan ook een afwijking worden gegeven op paragraaf 4.2.
- E Monitoring is een vast onderdeel van een controle audit en komt op verschillende momenten in de audit terug, bijvoorbeeld bij het beoordelen van het monitoring en meetprogramma van het bedrijf en in het kader van wettelijke en andere eisen. Het is moeilijk om aan te geven hoeveel tijd aan dit onderwerp wordt besteed. Geschat wordt dat rond de 30% van de auditijd wordt besteed aan onderwerpen die gerelateerd zijn aan monitoring. Het beoordelen van het monitoringsprogramma in het kader van E-PRTR is hier onderdeel van en zal incidenteel aan de orde zijn. Belangrijke emissiecijfers zullen vaker worden beoordeeld.

Scope van het ISO 14001 certificaat: De betekenis ISO 14001 certificaat bij productspecificaties.

2 Vraag

Bij presentaties die SCCM geeft voor overheidsorganisaties over de waarde van een ISO 14001-certificaat komt meestal de vraag 'wat is de garantie dat het bedrijf ook daadwerkelijk ..... wet- en regelgeving naleeft; cijfers rapporteert die juist zijn; etc...' Het antwoord is dan dat het ISO 14001-certificaat de kans dat ... etc. verhoogt, maar dat het ISO 14001-certificaat geen absolute garantie biedt, omdat de certificatie-instelling het managementsysteem beoordeelt en geen compliance onderzoek uitvoert. Bij de beoordeling van het managementsysteem wordt op basis van steekproeven bepaald of het milieumanagementsysteem werkt. De kans dat bedrijven met een ISO 14001-certificaat wet- en regelgeving daadwerkelijk goed naleven is groot, een garantie geeft het echter niet.

Een grotere duidelijkheid over de betekenis van het ISO 14001-certificaat zou overheidsorganisaties kunnen stimuleren om in het kader van vergunningverlening en handhaving meer betekenis te geven aan een ISO 14001-certificaat. Dit zou uiteindelijk ook de belangstelling voor bedrijven om gecertificeerd te worden kunnen verhogen. SCCM is recent een project gestart om samen met verschillende overheidsorganisaties te onderzoeken op welke manier de betekenis van het ISO 14001-certificaat kan worden versterkt. Als basis voor dit project wordt bij een achttal bedrijven, in samenwerking met de betrokken vergunningverlener, handhaver en certificatie-instelling, een inventarisatie gemaakt van de wensen van de verschillende partijen en de mogelijkheden invulling te geven aan deze wensen. Op basis van de ideeën die bij de acht bedrijven worden gegenereerd zal een visie ten aanzien van het gebruik van het ISO 14001-

certificaat worden geformuleerd. SCCM staat daarbij open voor verbeteringen in de systematiek voor ISO 14001-certificatie.

In het licht van dit projectplan moet ook de volgende 'discussiecase' worden gezien.

U komt voor een controleonderzoek bij een productiebedrijf dat al een aantal jaren ISO 14001 is gecertificeerd. De milieumanager van dat bedrijf stelt u de volgende vraag: In verband met nieuwe EU wet- en regelgeving ten aanzien van het gebruik van cadmium in producten wil een belangrijke afnemer zekerheid dat het bedrijf geen cadmium gebruikt in de producten. De milieumanager van het bedrijf wil daar het ISO 14001-certificaat voor gebruiken.

- A Ziet u daar wel/niet mogelijkheden voor? Zo ja, welke mogelijkheden zijn er, zo nee waarom zijn er geen mogelijkheden.
- B Hoe zou de betekenis van het ISO 14001-certificaat voor dit bedrijf in de relatie met de afnemer kunnen worden versterkt?

2 Gewenste benadering

A+B Een ISO 14001 certificaat is geen productcertificaat en kan daarom niet de garantie geven dat er in het product geen cadmium is verwerkt. De certificatie-instelling kan (in aanvulling op de ISO 14001-audit) wel extra aandacht besteden aan de borging van de maatregelen die het bedrijf heeft genomen om ervoor te zorgen dat er geen cadmium wordt verwerkt. Het gaat dan om het beoordelen van systeemmaatregelen bij bijvoorbeeld inkoop, ontwerp en productie. In het auditrapport kan het resultaat worden weergegeven. Hiermee kan niet aangegeven worden dat het product cadmium vrij is. Wel kan worden geconstateerd dat het managementsysteem erop gericht is geen cadmium in te kopen of te gebruiken en dat er tijdens de audit geen aanwijzingen voor het gebruik van cadmium in het proces zijn gevonden. Het bedrijf kan de rapportage gebruiken in de communicatie met de afnemer.

Milieuaspecten

3 Vraag

Bedrijf A is de Nederlandse importeur van een groot automerk XXX. Het bedrijf importeert auto's van dat ene merk; zorgt voor de type-erkenning in Nederland; zorgt voor publiciteit en reclame; selecteert en ondersteunt dealers en regelt de distributie van de auto's naar de autodealers. De importeur is verantwoordelijk vanaf het moment dat de auto's aankomen op het distributiecentrum. De scope van het ISO 14001-certificaat is: Alle activiteiten met betrekking tot import, distributie en landelijke promotie van merk XXX in Nederland.

De importeur heeft de milieuaspecten van zijn organisatie geïdentificeerd. Het gaat hierbij ondermeer om:

- Tijdelijke opslag van de geïmporteerde auto's op het distributiecentrum.
- Transport van auto's en onderdelen vanaf het distributiecentrum naar de dealers.
- Milieuaspecten die optreden bij de dealerbedrijven.
- Drukwerk folders en promotiemateriaal.

De milieuaspecten van de geïmporteerde auto's zijn niet opgenomen in het overzicht. De importeur geeft hiervoor als verklaring dat Nederland maar een beperkte afzetmarkt is en geen invloed op de fabrikant kan worden uitgeoefend. De auto's voldoen aan de Europese normen voor milieu- en veiligheid. Verder is de importeur van mening dat milieu- en veiligheid al automatisch aandacht krijgt van de fabrikant door stijgende energieprijzen, wet- en regelgeving etc..

- A Is het acceptabel dat de importeur nooit aandacht besteed aan de milieuaspecten in de keten van de auto als product of is dit een (kritieke) afwijking? Wat is de argumentatie om wel/niet een (kritieke) afwijking te formuleren?
- B Wat zou de importeur minimaal moeten doen ten aanzien van de milieuaspecten verbonden aan de geïmporteerde auto's.

3 Gewenste benadering

A+B Een importeur zal de milieuaspecten van het product (in dit geval de auto) in het milieuaspectenregister opgenomen moeten hebben. Wanneer deze ontbreken, is dit een afwijking. De vervolgvraag is of deze milieuaspecten beïnvloedbaar zijn. In eerste instantie lijkt het alsof de auto-importeur weinig invloed kan uitoefenen op de milieuaspecten van de auto. Door het afgeven van signalen over bijvoorbeeld de Nederlandse wettelijke eisen aan de autofabrikant kunnen milieuaspecten wel beïnvloed worden. Voorbeelden uit het verleden geven aan dat fabrikanten bereid zijn om op signalen uit Nederland te reageren. Denk bijvoorbeeld aan roetfilters op dieselmotoren die in Nederland eerder zijn ingevoerd en andere carrosseriebescherming voor transport in verband met KWS 2000 programma.

Indien de importeur geen aandacht besteed aan de milieuaspecten in de keten, dan is dit een afwijking. Vanuit de norm wordt een 'periodieke' actie verwacht, omdat rekening gehouden moet worden met geplande en nieuwe ontwikkelingen.

Wet- en regelgeving en continue verbetering

4 Vraag

Een ijzergieterij is twee jaar ISO 14001-gecertificeerd. Het bedrijf heeft de verplichtingen met betrekking tot het inventariseren en voldoen aan wet- en regelgeving goed op orde. Uit correspondentie met de bevoegde instanties evenals de interne inspecties en audits op naleving van de vereisten blijkt een goede mate van compliance. Voor wat betreft het continue verbeteringsproces gaat het om kleine stapjes, grote stappen zijn pas mogelijk bij vervangingsinvesteringen. U komt als auditor voor een controleonderzoek.

Bij een rondgang door het bedrijf komt u bij de opslag van gevaarlijke stoffen. Hier ligt een aantal tonnen brandgevaarlijke coatings opgeslagen (veelal ADR klasse 3 en licht ontvlambaar). Op basis van uw ervaring ziet u direct dat de opslagvoorzieningen niet geheel voldoen aan de eisen uit CPR 15 (het bedrijf hoeft vanwege de bestaande vergunning nog niet aan de PGS 15 te voldoen). Een aantal voorzieningen zoals ventilatie, blusmiddelen, de juiste afstanden e.d. ontbreken.

U vraagt de betrokkenen hoe dit zit. De milieumanager van het bedrijf geeft aan dat er met het bevoegd gezag in 2002-2003 enige discussie is geweest over de implementatie van de CPR 15 richtlijn. Dit blijkt uit de considerans van de Wm-beschikking (d.d. november 2003). In hoofdstuk C van de vergunning zijn de voorwaarden nader uitgewerkt. Hieruit blijkt dat het bevoegde gezag genoeg neemt met enkele basiseisen uit de CPR (opvangcapaciteit, lekbakken en etikettering). Vervolgens wordt in een aanvullend voorschrift C1.3 beschreven dat de CPR op de opslag van gevaarlijke stoffen in emballage vervolgens niet van toepassing is. Kortom de verwarring rondom het al dan niet van toepassing verklaren van de CPR is erg groot.

- A U heeft als auditor nu een aantal mogelijkheden. U kunt dit punt verder laten liggen, omdat het bedrijf aantoonbaar aan de vergunning voldoet. U zou ook verder onderzoek kunnen

doen, bijvoorbeeld of de opslag ook in de inventarisatie van milieuaspecten is opgenomen en/of geïdentificeerd is als mogelijk verbeterpunt.

Gaat u wel of niet verder op dit punt. Wat zijn de twee belangrijkste argumenten?

- B Ondanks enige twijfel heeft U besloten dit punt verder te onderzoeken. Op welk artikel of welke artikelen uit de ISO 14001-norm zou u de aandacht richten?

Uit het nader onderzoek blijkt dat het bedrijf op geen enkele manier (bijv. bij de inventarisatie van milieuaspecten, wet- en regelgeving, continue verbetering etc.) verder aandacht heeft besteed aan de verbetering van de opslag van gevaarlijke stoffen, bijvoorbeeld om deze meer in lijn te brengen met de CPR 15 eisen.

- C Is dit feit aanleiding om een tekortkoming te formuleren? Nee, waarom niet? Indien ja: hoe zou de tekortkoming kunnen worden geformuleerd, en welk niveau opmerking maak je: opmerking, afwijking, ernstige afwijking?

De CPR 15 wordt vervangen door de PGS 15. De PGS 15 is vanaf 28 juni 2005 van kracht. De PGS 15 is van toepassing vanaf het moment dat er een nieuwe Wm-vergunning wordt afgegeven of een bestaande Wm-vergunning wordt gereviseerd. Als een bestaande opslagvoorziening en de daarvoor verleende milieuvergunning is gebaseerd op de CPR-richtlijnen, kan deze situatie nog steeds als de stand der techniek worden beschouwd. Dit ligt vast in de PGS 15.

Belangrijke wijzigingen in de PGS 15 zijn onder meer:

- De werkingssfeer is uitgebreid met een aantal categorieën gevaarlijke stoffen, waaronder ook gasflessen en spuitbussen.
- Een brandbeveiligingsinstallatie moet nu aantoonbaar geschikt zijn voor de opgeslagen gevaarlijke stoffen.

- D Wat verwacht u van een bedrijf met een recente milieuvergunning waarin wordt verwezen naar de CPR 15 en dat gasflessen en spuitbussen heeft die nu niet worden behandeld als gevaarlijke stof?

Zou u daarvoor een tekortkoming schrijven? Indien u dit zou doen: op welk artikel van de norm en van welk niveau: opmerking, afwijking, ernstige afwijking?

4 Gewenste benadering

- A+B Verder onderzoek is noodzakelijk. De belangrijkste redenen zijn:

- Milieurisico zijn misschien niet geïdentificeerd of juist gewaardeerd.
- Niet voorbereid zijn op mogelijke noodsituaties.
- Verbeteringsmogelijkheden zijn niet geïdentificeerd.

Tijdens het vervolgonderzoek zal aandacht worden besteed aan preventieve maatregelen (4.5.3), noodsituatie (4.4.7) en eventueel milieuaspecten (4.3.1) en aan wijzigingen in de organisatie sinds het verlenen van de vergunning (is het terecht dat het bedrijf niet aan de CPR 15 hoeft te voldoen?).

- C De totale situatie van het bedrijf bepaalt of het bedrijf op basis van het commitment tot continue verbetering aandacht moet besteden aan de opslag van de coatings. Het is in de eerste plaats afhankelijk van de risico's c.q. de belangrijkheid van de opslag. Wanneer er sprake is van gevaarlijke situaties zullen deze in ieder geval opgelost moeten worden. Indien er in deze situatie geen maatregelen genomen of gepland zijn, zal de auditor een afwijking

formuleren. Wanneer het een minder belangrijk milieuaspect is, kan het feit dat er verbeteringen zijn ten aanzien van belangrijkere milieuaspecten een goede reden zijn om nog geen aandacht aan de opslag van coatings te besteden.

- D Indien het bedrijf voldoet aan de vergunning kan hiervoor geen afwijking worden geschreven. In het kader van het bijhouden van wettelijke en andere eisen, mag verwacht worden dat ontwikkelingen in wetgeving worden bijgehouden en hierop wordt geanticipeerd. De zwaarte van de afwijking is afhankelijk van de wijze waarop het bedrijf met het identificeren van veranderingen in wet- en regelgeving om gaat. Is het onvoldoende bijhouden van wet- en regelgeving structureel of incidenteel? In geval van een structurele afwijking zal door de auditor een kritieke afwijking* worden geformuleerd. Indien het incidenteel is, zal een lichtere afwijking worden geformuleerd.

* Bij een kritieke afwijking is een essentieel onderdeel van de norm niet (voldoende) geïmplementeerd waardoor aan de werking van het systeem wordt getwijfeld (zie ook §4.7.1 van het certificatiesysteem). Kritieke afwijkingen moeten binnen korte tijd zijn opgelost. Hiervoor worden afspraken gemaakt tussen de CI en de geauditte organisatie. Pas na oplossing van de kritieke afwijking kan (her-) certificatie plaatsvinden. In het geval van een controle audit kan het niet oplossen een schorsing tot gevolg hebben. Niet kritieke afwijkingen moeten voor de volgende controle audit zijn opgelost.

Naleven wet- en regelgeving

5 Vraag

U voert een controleaudit uit bij een ISO 14001 gecertificeerde stortplaats. Bij de rondgang ontdekt u bij een al afgedekt deel van de stortplaats een open plek. Op deze plek is te zien dat hier vloeistoffen zijn geloosd, er zijn donkerbruine en zwarte vlekken. U vermoedt dat hier vloeibare afvalstoffen (slibachtige stromen) zijn gestort die niet op deze stortplaats mogen worden gestort. Tijdens de audit vinden echter geen activiteiten op deze plek plaats en uit de afvalstoffen-administratie bij de weegbrug kunt u niet afleiden dat slibachtige stromen worden geaccepteerd. U heeft als auditor ook geen mogelijkheden om verder chemisch-analytisch onderzoek uit te voeren.

- A Wat doet u met uw vermoeden? Als u van plan bent om dit tijdens de audit verder te onderzoeken, hoe pakt u dat aan, en welke vragen moeten worden beantwoord?

Uw onderzoek kan een aantal verschillende resultaten hebben:

- het is duidelijk dat er niets aan de hand is;
- er blijft twijfel over de vraag of hier sprake is van een strafbaar feit;
- het is vrijwel zeker dat hier sprake is van een strafbaar feit.

- B Wat doet u wanneer u blijft twijfelen over de vraag of er sprake is van een strafbaar feit? Schrijft u een (kritieke) afwijking ja of nee? Waarom wel/niet en hoe zou deze luiden?
- C Wat is het voorstel dat u doet aan de beslissers binnen de CI ten aanzien van het vervolg? Moet het vermoeden gemeld worden aan het bevoegd gezag en door wie (de auditor of het bedrijf)?
- D Hoe luiden de antwoorden op de vragen bij B en C in het geval dat het vrijwel zeker is dat er sprake is van een strafbaar feit?

5 Gewenste benadering

- A De auditor zal door middel van open vragen proberen te achterhalen of het bedrijf de aanwezigheid van deze stof ook zelf al had geconstateerd en wat de mogelijke verklaring is voor de aanwezigheid stof. Vragen zijn of er incidenten zijn geweest; meldingen aan het bevoegd gezag zijn gedaan; wanneer rondgangen over de locatie hebben plaatsgevonden;

de registratie van bevindingen tijdens deze rondgangen; hoe de afspraken zijn t.a.v. acceptatie van afvalstoffen en het lossen van vrachtwagens etc..
Het bedrijf zal met een plausibel verhaal moeten komen.

- B+C Volgens de beschrijving is er sprake van een afgedekt deel van de stortplaats waar een stof wordt getraceerd die daar duidelijk niet thuis hoort. Het bedrijf blijkt geen plausibele verklaring te kunnen geven. In deze situatie is er sprake van een situatie die niet wordt beheerst. De auditor zal nu de directie moeten betrekken (voor zover dat al niet is gebeurd). Wanneer er geen goede verklaring komt kan de auditor het best de audit verlengen. Dit betekent dat de audit wordt afgerond wanneer het resultaat bekend is van een nader onderzoek dat het bedrijf uitvoert of laat uitvoeren. Met het bedrijf wordt een termijn afgesproken waarbinnen het onderzoek moet worden uitgevoerd.

Een afwijking kan afhankelijk van de bevindingen, op verschillende normpunten geschreven worden: 4.3.2 (wettelijke en andere eisen), 4.5.1 (monitoring en metingen), 4.5.2 (beoordeling van de naleving) of 4.4.6 (directiebeoordeling).

- D Het bedrijf moet afwijkingen in de vergunning of wettelijke eisen melden aan het bevoegd gezag. De auditor zal van het bedrijf verlangen dat het contact opneemt met het bevoegd gezag. Afhandeling door de auditor is afhankelijk van de reactie van het bevoegd gezag. Indien het bevoegd gezag een strafbaar feit constateert zal de auditor het certificaat opschorten, totdat het strafbare feit is opgelost en voldoende aantoonbaar gemaakt kan worden dat maatregelen zijn genomen om dit soort situaties in de toekomst te voorkomen.

Hercertificatie

6 Vraag

U komt bij een middelgroot bedrijf voor een hercertificatie-audit ISO 14001. Het bedrijf is 3 jaar gecertificeerd en dus is dit de eerste keer dat het certificaat verlengd zal worden. Het bedrijf heeft het milieumanagementsysteem opgezet vanwege druk uit de markt. De milieucoördinator is van goede wil en zet zich erg in om het systeem actueel en levend te houden. De directie hecht echter alleen belang aan het certificaat.

Tijdens de audit constateert u 10 afwijkingen waarvoor u afwijkingsrapporten opstelt. De afwijkingen hebben onder andere betrekking op het op onderdelen niet naleven van wetgeving, het niet uitvoeren van voldoende audits, een matig uitgevoerde directiebeoordeling, onvoldoende realiseren van verbeterdoelstellingen etc. De onderneming herstelt de afwijkingen binnen drie maanden. U constateert tijdens een extra beoordeling dat het bedrijf de zaken daadwerkelijk heeft hersteld. U weet echter van de voorgaande audits dat het bedrijf gemiddeld bij een audit 6 afwijkingen heeft van gelijke strekking als geconstateerd tijdens de hercertificatie-audit. De afwijkingen worden elke keer wel opgelost, maar niet structureel, alleen symptoombestrijding. In wezen is het management onvoldoende betrokken, dit straalt ook uit naar de werkvloer. De volgende audit is gepland over een jaar, dit is ook in de overeenkomst met de organisatie vastgelegd.

- A Draagt u dit bedrijf voor hercertificatie voor? Waarom wel of niet? Als u een (kritieke) afwijking formuleert, hoe zou deze kunnen luiden?
- B Wat is uw voorstel aan de beslissers binnen de CI ten aanzien van het vervolg van de relatie met deze klant? Wilt u op dezelfde voet doorgaan of zijn er mogelijkheden tot verandering?

6 Gewenste benadering

A+B De vorige auditor is tekortgeschoten, al eerder had een afwijking geformuleerd moeten worden. Het feit dat een bepaalde situatie is geaccepteerd in het verleden mag de auditor er echter niet van weerhouden om alsnog een kritieke afwijking* te formuleren. Het proces van uitvoeren van corrigerende maatregelen is niet effectief, waarschijnlijk omdat de oorzakaanalyse niet voldoende is of de getroffen maatregelen niet aansluiten bij de analyse. Aangezien het bedrijf op een essentieel deel uit de norm onvoldoende presteert zal het bedrijf moeten laten zien dat het bereid is aanzienlijke verbeteringen te realiseren. Hercertificatie is derhalve aan extra voorwaarden verbonden.. Dit kan door de looptijd van het certificaat te beperken (bijv. 1 jaar in plaats van 3 jaar) en de frequentie van audits te verhogen.

* Bij een kritieke afwijking is een essentieel onderdeel van de norm niet (voldoende) geïmplementeerd waardoor aan de werking van het systeem wordt getwijfeld (zie ook §4.7.1 van het certificatiesysteem). Kritieke afwijkingen moeten binnen korte tijd zijn opgelost. Hiervoor worden afspraken gemaakt tussen de CI en de geauditte organisatie. Pas na oplossing van de kritieke afwijking kan (her-) certificatie plaatsvinden. In het geval van een controle audit kan het niet oplossen een schorsing tot gevolg hebben. Niet kritieke afwijkingen moeten voor de volgende controle audit zijn opgelost.

Invulling certificatieonderzoek bij koepelvergunning

7 Vraag

Op bedrijfsterrein Polychema zijn 4 verschillende bedrijven actief. Het betreft de volgende bedrijven:

- Bedrijf N; zij produceren kunststofverpakkingsmateriaal;
- Bedrijf O; zij produceren kunststof buizen;
- Bedrijf P; zij produceren spuitgietproducten;
- Bedrijf Q; zij recyclen kunststofafval en maken hier grondstof voor o.a. bedrijf N van.

Door de provincie is één vergunning op hoofdzaken verleend voor alle bedrijven gezamenlijk, onder de voorwaarde dat alle bedrijven een ISO 14001-certificaat zullen behalen. In de vergunning zijn per installatie/voorzieningen voorschriften opgenomen, om de bedrijven te laten voldoen aan de stand der techniek. De vergunning wordt verleend aan de Vereniging van Kunststofverwerkende Bedrijven Polychema (VKBP). De bedrijven op het terrein zijn allemaal lid van deze vereniging.

De vereniging voert een aantal collectieve regelingen en activiteiten uit zoals de jaarlijkse controle op wet- en regelgeving, monitoring van emissies, onderhoud installaties, beheer van klachten, organisatie van een calamiteitenregeling en noodplan, de jaarrapportage voor de provincie e.d.. Met regelmaat is over deze onderwerpen overleg met vertegenwoordigers van de leden. Behalve deze centrale rol t.b.v. het vergunning- en installatiebeheer en de externe milieucommunicatie voor de leden voert de vereniging geen activiteiten uit.

In de vergunning zijn de jaarvrachten van de emissies vanaf het bedrijfsterrein aan een maximum gebonden. Elk bedrijf weet wat de maximale emissie per geproduceerde eenheid is en wat de gemiddelde jaaremisse is. De toegestane totale emissie uit de vergunning is in de vergunning niet verdeeld in een maximale emissie per bedrijf.

Omdat de verschillende bedrijven onderdeel zijn van verschillende concerns wordt door elk bedrijf een milieumanagementsysteem opgezet dat is gebaseerd op het format van het betreffende concern. De concerns hebben ook afspraken met verschillende CI's waardoor elk bedrijf een andere CI heeft. U bent de auditor van bedrijf O en heeft de opdracht een vooronderzoek uit te voeren.

A Tijdens het vooronderzoek constateert u dat de bedrijven onderling geen verdeling hebben gemaakt van de maximale jaarvracht van de verschillende emissies per bedrijf. Hoe gaat u hiermee om?

- B Zijn er specifieke voorwaarden van toepassing bij het certificeren van een afzonderlijk bedrijf op dit bedrijventerrein. Zo ja, wat zijn eventuele voorwaarden?
- C Moet er afstemming plaats vinden tussen de certificatietrajecten bij de verschillende bedrijven? Zo ja, op welke gebieden en op welk moment? Zo nee, waarom niet?
- D Moeten de activiteiten van vereniging in het certificatietraject worden betrokken? Zo ja, ten aanzien van welke punten en op welke manier? Is de vereniging certificeerbaar op basis van ISO 14001?

7 Gewenste benadering

- A+B De bedrijven dienen te beschikken over een systematiek waarmee wordt geborgd dat de gezamenlijke emissies binnen de vergunde jaarvracht blijft. De geloofwaardigheid en de werking van deze systematiek is onderdeel van de audit. Voor de hand ligt dat de bedrijven een verdeling maken van de maximale jaarvracht per bedrijf. Daarnaast moet de gezagsverhouding tussen de vereniging en de bedrijven goed zijn vastgelegd. Vooral over de wijze van bewaking en de verantwoordelijkheden bij afwijkingen. De vereniging moet van de bedrijven een mandaat hebben gekregen om de belangen t.a.v. de vergunning te behartigen. Indien er geen verdeling is van jaarvrachten en er zijn geen afspraken tussen de afzonderlijke bedrijven en de vereniging kunnen de bedrijven niet apart worden gecertificeerd.
- C+D Afstemming tussen de certificatietrajecten is niet noodzakelijk. Wel zal een deel van de activiteiten van de vereniging beoordeeld worden bij de certificatie van een van de individuele bedrijven. De certificatie-instelling dient vast te stellen dat de naleving van de vergunningvoorschriften voldoende is geborgd. De vereniging kan ook afzonderlijk gecertificeerd worden mits het zelfstandig kan opereren en een eigen management en budget heeft.

Scope certificaat en communicatie tussen bedrijf en CI

8 Vraag

Een onderneming opereert als een satelliet van haar Japanse moederbedrijf. De activiteiten betreffen het testen en assembleren van car-information- en audiosystemen (dit is tevens de scope van het certificaat). De milieueffecten van deze activiteiten zijn beperkt. De laatste audit heeft plaats gevonden in december 2005. In het voorjaar van 2006 heeft het Japanse moederbedrijf besloten om de productie te concentreren en de productie in Nederland af te bouwen. In juni 2006 is de productie gestopt. Circa 25 van de 30 werknemers (voor een belangrijk deel op basis van kortlopende contracten) zijn afgevoerd omdat onduidelijk was wat er verder zou gebeuren. De CI is hierover niet geïnformeerd. Bij het begin van de volgende (eendaagse) controleaudit in december 2006 wordt de situatie door de onderneming uitgelegd. Zij geven aan dat er 5 medewerkers in de organisatie zijn gebleven en dat met deze kleine groep inmiddels voorbereidingen worden getroffen om zogenaamde turbo-actuators te gaan testen. Deze activiteit brengt andere milieuaspecten met zich mee. Vooral omdat daarbij ook motoren en uitlaatgassen zullen worden gebruikt. Mogelijk dat daarbij ook geluid een rol speelt. De productielijn wordt hiervoor opgebouwd, maar de productie is nog niet in werking. De verwachting is dat de productie in juni 2007 operationeel is. Hiervoor zal nieuw personeel worden aangetrokken.

- A Had het bedrijf de CI tussendoor moeten informeren? Waarom wel / niet?

- B Wat zijn de gevolgen van deze informatie voor de uitvoering en inhoud van de geplande audit.
- C Wat komt er in het rapport te staan (NCF's zo ja welke?) en wat is het voorstel van het auditteam voor het vervolg?

8 Gewenste benadering

- A+B Een gecertificeerd bedrijf heeft een contractuele verplichting tot het melden van belangrijke wijzigingen in activiteiten of organisatie aan de certificatie-instelling. De audit moet worden afgebroken en het certificaat moet worden ingetrokken omdat de scope niet meer van toepassing is op het bedrijf. De audit kan niet worden voortgezet omdat opnieuw een competentieanalyse en auditplan moet worden opgesteld.
- C De auditor maakt op basis van het bezoek aan het bedrijf een rapportage waarin aangegeven wordt waarom de audit is afgebroken en wordt voorgesteld het certificaat in te trekken. Aangezien er geen audit is uitgevoerd worden er geen afwijkingen in het rapport opgenomen. De CI en het bedrijf kunnen afspraken maken voor het uitvoeren van een certificatieonderzoek na het starten van de nieuwe activiteiten van het bedrijf.

Meer informatie

Vragen?

Heeft u naar aanleiding van dit verslag nog vragen? Neem dan contact op met:

SCCM
Postbus 18505
2502 EM Den Haag
Telefoon: 070 – 362 39 81
Fax: 070 – 363 50 84
mail@sccm.nl
www.sccm.nl